

El segon grup d'intervencions es van centrar en temes relacionats amb les terres gironines: «Les llegendes de l'estany de Banyoles», d'Àngel Vergés; «Qüestions de toponímia del Pla de l'Estany», de Joan Fort; «L'Atlas literari de les terres de Girona», de Mariàngela Vilallonga, i «El gironí i la pronúncia estàndard», de Joan Julià i Muné. D'aquest conjunt de xerrades, la que va despertar més la curiositat del públic va ser, segurament,

la presentació que va fer Mariàngela Vilallonga dels volums i el lloc web de l'*Atlas literari*, una obra promoguda per la Diputació de Girona que ha passat massa desapercebuda en uns àmbits que, com es va demostrar a les Jornades, van rebre-la sorpresos i admirats.

El tercer grup el van formar tres xerrades de caire més genèric, en algun cas especialitzat («Criteris lingüístics per a la justificació de les

transmissions lèxiques del català», de Marta Prat), i altres de més intel·lectuals —entenen la parauleta com unes reflexions profundes i rigoroses que obren més camps de reflexió i preguntes sovint sense resposta clara—: «Malalts de llengua: llengües, fronteres, magnituds», de Josep M. Nadal, i «Les polítiques de la diversitat cultural i les institucions internacionals», de Josep Gifreu.

Les sessions acadèmiques van acabar el dissabte al migdia. I mentre els membres de l'IEC continuaven la visita a la comarca iniciada el divendres al matí i rebien explicacions dels llocs que veien, a la Sala Josep M. Corominas, buida, les parets patricies regalimaven escalf. Perquè a dins la sala hi feia molta més calor que a fora. Devia ser la passió per la llengua, per la nostra llengua.

Xavi Xargay i Oliva

Chez Tomàs

En els seus últims anys, Tomàs Cervera deia que mirava d'escriure cada dia una estona perquè «en aquest país, hi ha molta història per explicar», i hi afegia: «si les meves vivències poden servir perquè algú aprengui alguna cosa, ja em donaria per satisfet». Ara, algun d'aquells papers deu haver servit de base perquè Mariona Cervera, la seva filla petita, hagi escrit *Chez Tomàs*, un llibre que vol ser «amè i divertit» i que l'autora situa així: «més a prop de la personalitat del meu pare que d'una biografia exhaustiva i rigorosa». I com era Tomàs Cervera? Bohemi i despreocupat, amb un carisma extraordinari, tal com escriu Lluís Molinas en el número 13 de la *Revista del Baix Empordà*; partidari de passar les nits de festa, en comptes d'aturar-se a saber qui era Franco, com va recriminar-li Rosa Laviña i com ens recorda Evarist Puig en un altre article d'aquella *Revista*; amic de Manel Bisbe, el *Gitano* de la Costa Brava, gran consumidor de cerveses «fresques», en deia-, ballador de primera, ànima de molts saraus, de la Turraïada i del Carnaval.

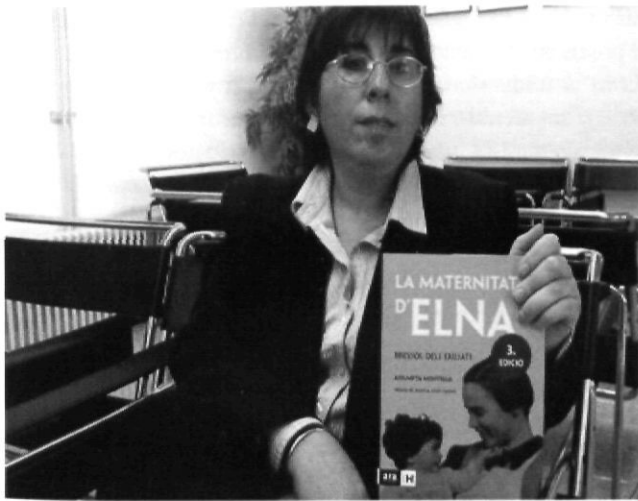
Durant anys Madame Zozó i, sobretot, *Chez Tomàs*, el seu local de Llafranc, van ser una illa a part, un lloc diferent, una altra manera d'entendre la nit, la gresca, la promoció del turisme i la vida. Avui, que han passat els anys i que tot això ha anat riu avall, com hi ha anat també l'antifranquisme, la progressia i moltes actituds compromeses i cíviques, és curiós comprovar com més d'un d'aquells comportaments i punts de vista que semblaven excèntrics de Tomàs Cervera s'han escampat com una taca d'oli. Resulta, doncs, que amb aquell petit món de la primera Costa Brava ha acabat passant el mateix —amb algunes diferències, si es vol— que amb el d'aquella *pijeria* del carrer Tuset de la Barcelona dels anys seixanta. Però, tal com també podríem dir de la *movida* madrilenya de vint anys enrere, aquella *pijeria* ja ha estat més mitificada, més estudiada i, doncs, més assumida i més entesa. No em sembla que de *Chez Tomàs*, de Madame Zozó i d'altres pocs locals de la Costa Brava d'aquells anys es pugui dir també això mateix amb igual contundència. De moment, el llibre de Mariona Cervera n'és només un tast superficial, suggeridor i massa imprecís. Aniria bé que algú anés més a fons i que ens en servís l'última copa.

Xavier Cortadellas

Cor d'exiliats

El dissabte 20 de maig, una seixantena de gironins varen refer la ruta dels exiliats catalans a la Catalunya Nord. La visita, organitzada per l'Així Històric de Girona, va disposar de l'acompanyament i explicacions de Salomó Marquès i també d'Assumpta Montellà en la darrera etapa del viatge.

No era el febrer, ni feia fred, ni estem en guerra, ni teníem gana, però el mesatge i les paraules de Salomó Marquès varen aconseguir posar-nos ben aviat en situació. A les envistes de les Alberes, passat Figueres, els testimonis escrits recuperats, les paraules i les dades històriques aportades ens varen

Assumpta Montellà, investigadora d'una història de solidaritat i tendresa enmig de l'infern de la guerra.

transmetre l'angoixa, el desemparament i sobretot la profunda pena d'aquells exiliats que traspasaren la frontera a la recerca de la legalitat i la llibertat i que es trobaren, tan sols, l'abraçada freda de la tramuntana i la humida sorra d'unes platges a l'hivern.

Com els exiliats, molts no ens coneixíem entre nosaltres, veníem de feines, llocs i interessos diferents, però a tots el viatge ens va somoure la consciència i qui més qui menys va empassar amb treballs la seva dosi de tristesa.

El primer esglaó, el cementiri de Cotlliure, el record quasi ritual a Antonio Machado i l'exili dels intel·lectuals. El drama personal i el de tot un país. Tot seguit, la platja d'Argelers, la sorra, el cel, i els records i documents per imaginar el que degué ser aquell lloc maleït, que

també representa un fragment de la memòria familiar i privada de bona part dels que érem allà.

A la tarda, la visita a la Maternitat d'Elna, que ens va permetre conèixer amb les paraules de la protagonista de la investigació i el descobriment, Assumpta Montellà, una història de solidaritat i tendresa enmig de l'infern de la guerra. A Elna s'ha recuperat la memòria del bressol de 597 infants de la guerra i, al mateix temps, la comunitat local ha apostat fort per un projecte que va més enllà del record del passat: recordar per no repetir, extreure'n experiències per ajudar els qui es troben, encara avui, en situacions semblants —exiliats de totes les guerres, infants i dones que pateixen.

En els propers mesos podrem llegir a la *Revista* la narració d'aquest viatge a

l'exili, del seu recorregut geogràfic i sentimental. Serveixin aquestes línies per recordar aquell esperit que ens va somoure un dia de primavera en temps de pau. Cotlliure, Argelers i Elna són, per a nosaltres, uns llocs per no oblidar,

una tragèdia que portem escrita als gens de forma individual i també col·lectiva, que ens interroga i ens condiciona alhora, per la cruesa i injustícia que amaguen al darrere.

Rosa Maria Gil Tort

Reflexions plàstiques contemporànies

IV Biennial d'Art de Girona. Fundació Casa de Cultura / Diputació de Girona. 44 obres seleccionades. Exposició a la Casa de Cultura de Girona, maig de 2006.

Qualsevol selecció realitzada amb l'objectiu de voler representar una àmplia comunitat caracteritzada per la diferència comporta a priori una contradicció. No és una tasca fàcil, i encara menys quan es tracta de pràctiques artístiques. Com seleccionar què hi entra i què no, quan es treballa des de la creativitat?

Aquest any hem pogut contemplar la quarta edició de la Biennial d'Art de Girona. La Diputació, a través de la Fundació Casa de Cultura, ha refermat el seu compromís vers les noves arts plàstiques. La mostra, com s'ha palesat, ha sabut representar bona part del millor art de les contrades, del millor art contempora-

Papers, de Joan Mateu (2006). Acrílic sobre tela.

